



Inhoud

Over dit boek 6

In de stad en op het platteland 7

Wilde dieren in de stad 8

Een huis voor dieren 10

Planten in de stad 12

In de bonte wei 14

Weideplanten 16

Insecten in de wei 18

In de heg 20

Struiken in de heg 22

In velden en akkers 24

Doe mee! 26



In de tuin 27

Welke dieren wonen er in de tuin? 28

Zangvogels in de tuin 30

Wat groeit er in de tuin? 32

Vlinders in de tuin 34

Groenten en kruiden 36

Het jaar rond in de tuin 38

's Nachts in de tuin 40

Doe mee! 42



In het bos 43

Flatgebouw 'Het Bos' 44

Onder de grond 46

Op de bosgrond 48

Kleine dieren in het bos 50

In het kreupelhout 52

Loofbomen 54

Naaldbomen 56

De vogels van het bos 58

Het bos in de winter 60

De kringloop van het bos 62

Doe mee! 64



Rivieren, beken en meren 65

Dieren en planten langs meren 66

Dieren en planten in meren 68

Biotoop van een vijver 70

Langs beken en rivieren 72

In beken en rivieren 74

In het veenland 76

Doe mee! 78





Zeeën en kustgebieden 79

De zee 80

Dieren en planten in de zee 82

In zee 84

Dieren op het wad 86

Strand en duinen 88

Vogels langs de kust 90

Doe mee! 92



Bescherm de natuur 93

Natuur in gevaar 94

Zorg goed voor de natuur 96

Wat kun je doen? 98

Dieren herkennen 100

Planten herkennen 101

Doe mee! 102



Waar staan deze plaatjes in het boek? 103

Register 105

Verantwoording 108



Welke dieren wonen er in het bos?
Hoe ziet een linde eruit?
Hoe wordt een rups een vlinder?



Toni

Over dit boek

Ben jij ook net zo nieuwsgierig als Toni?
Behalve spannende informatie vind je in dit boek veel ideeën om te spelen, knutselen en experimenten te doen. Vraag wel een volwassene om je daarbij te helpen. Als je goed kijkt, is er op elke bladzijde veel te ontdekken:

Op elke bladzijde zie je links- en rechtsboven een klein plaatje. Dit maakt het gemakkelijker om te zoeken naar onderwerpen die je interessant vindt:



Spelidee



Experiment



Knutselidee



Passend bij het thema vind je hier aanwijzingen om te knutselen, spelletjes te doen en te experimenteren.



Hier wordt een vraag gesteld. Het antwoord staat ondersteboven.

Doe mee!

Hier lees je allerlei ongehooflijke dingen.

Aan het eind van elk hoofdstuk kun je herhalen wat je hebt geleerd.



In de stad en op het platteland



In het bos



Rivieren, beken en meren



In de tuin



Zeeën en kustgebieden



Bescherm de natuur

In de stad en op het platteland





Wilde dieren in de stad

Wilde dieren leven in de vrije natuur in weilanden en in bossen. Maar je komt ze ook in de stad tegen tussen de huizen en auto's.

In een stad met veel mensen is er voor de dieren veel te eten en een warm plekje om te slapen.



Nee maar!

In een grote stad wonen vaak verrassend veel vossen – ook al zien we er bijna nooit eentje. Dat komt omdat ze meestal 's nachts op zoek gaan naar voedsel, terwijl wij in ons bed liggen.



Welke dieren wonen in de stad?

In de vrije natuur wordt er gejaagd op kleine roofdieren, zoals vossen en marters. In straten en huizen kunnen ze ongestoord op jacht gaan naar voedsel. Ze moeten alleen goed op de vele auto's letten.

Ook vleermuizen vinden tegenwoordig het leven in de stad geweldig: overdag slapen ze onder luiken en daken en 's nachts gaan ze op pad. In de parken en groene zones hebben veel insecten en vogels een thuis gevonden.



Heb je weleens
een wild dier in de
stad gezien?





Waar wonen de dieren in de stad?

Ratten en muizen leven in de rioolbuizen onder de grond. Ze eten de ontzettend vele etensresten die voorbijstromen. Steenmarters en vossen leven in leegstaande tuinhuisjes of schuurtjes. Hier brengen ze ver van de drukte hun jongen ter wereld. Vlinders en eekhoorns wonen in de parken.



vleermuis

steenmarter

Vossen, marters en ratten gaan 's nachts in onze vuilnisbak op zoek naar eten.



De vleermuis maakt geluiden die door het insect als een echo worden teruggekaatst. Hij kan de echo met zijn grote oren horen.

Hoe vindt een vleermuis 's nachts zijn weg?

Een vleermuis slaapt overdag en gaat 's nachts eropuit. In het donker vindt hij zonder problemen zijn weg. Daarvoor zendt hij in zijn vlucht hoge, schrille tonen uit die wij niet kunnen horen. Als deze tonen tegen een obstakel zoals een boom of een insect botsen, worden ze als een echo teruggekaatst. De vleermuis leest de echo en 'ziet' daardoor zijn omgeving. Zodra hij een nachtvlinder heeft herkend, slokt hij die op.



Een huis voor dieren

Veel wilde dieren vinden een thuis in de buurt van onze huizen. Vaak leven ze zelfs met ons onder één dak, omdat het daar lekker warm is en zo hebben ze geen last van weer en wind.



Wie rommelt 's nachts op zolder?

Marters slapen overdag graag op zolder. Je hoort ze stommelen als ze 's avonds naar buiten gaan. In de herfst sluipt ook de relmuis graag naar binnen. Om contact te houden met zijn soortgenoten knort, piept en snurkt hij.



Hoe maakt een mus zijn nest?

Huismussen broeden het liefst in nissen en spleten of onder de dakbalken. Het mussenpaar zoekt grassprietten, bladeren en papiersnippers en bouwt daarvan een kogelvormig nest. In het nest legt het vrouwtje haar eieren en broedt die uit met haar lichaamswarmte. In de schaal groeit het kuiken. Als het groot genoeg is, pikt het kuiken de schaal kapot met zijn eitand en komt naar buiten.



Vooraf in oude huizen zijn veel gaten waar door dieren op zolder kunnen komen.





Welke vogels leven in steden en dorpen?



Overal ter wereld bevolken groepen duiven de steden.

Stadsduif

Uiterlijk: grijsblauw, bij de hals groenig en lila; vleugels met zwarte strepen en vlekken

Nestplaats: in nissen en spleten en tegen gevels

Roep: 'roekoe' en variaties hierop

Standvogel



Bij huismussen zien het mannetje en het vrouwtje er verschillend uit.

Huismus

Uiterlijk: het mannetje heeft een grijze kap en een donkere vlek in de hals; het vrouwtje heeft een lichtbruin verenkleed

Nestplaats: onder dakballen en in spleten

Roep: 'tjilp-tjilp'

Standvogel

Zwarte roodstaart

Uiterlijk: grijs met rode staart; het mannetje heeft een witte vlek op de vleugels

Nestplaats: in gaten in muren en rotsen en onder overstekende daken

Roep: bij gevaar 'tsip-tek-tek-tek'

Trekvogel



Je herkent deze vogel aan zijn roestrode staart.

Spreeuw

Uiterlijk: in het voorjaar een zwart verenkleed en een lange gele snavel; in de herfst lichte spikkels en een donkerbruine snavel

Nestplaats: in holle bomen, spleten in muren en onder daken

Roep: fluitende, klakkende en brommende geluiden

Trekvogel



In de herfst zie je soms grote zwermen luidruchtige spreeuwen.



Gierzwaluwen zijn dankzij hun lange vleugels meesters in snel vliegen.

Gierzwaluw

Uiterlijk: lange, sikkelvormige vleugels; korte staart; zeer korte snavel; roetkleurig verenkleed

Nestplaats: onder de daken van huizen en in muurspleten

Roep: 'sriih' of 'sprih' als ze op zoek zijn naar een partner

Trekvogel



De huiszwaluw vangt insecten in zijn vlucht.

Huiszwaluw

Uiterlijk: blauwzwart, witte onderkant; korte staart die slechts licht gevorkt is

Nestplaats: onder daken van huizen en in stallen

Roep: tjilpt zacht 'tschrrrip' in zijn vlucht

Trekvogel